

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z powództwa M. L.
przeciwko B. Spółce Akcyjnej w B.
o przywrócenie do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu
12 września 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w L.
z dnia 26 kwietnia 2017 r., sygn. akt VIII Pa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę
240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 października 2016 r. Sąd Rejonowy w L. w punkcie II oddalił powództwo M. L. o przywrócenie do pracy w B. Spółce Akcyjnej w B., w punkcie II oddalił wniosek powoda o zasądzenie kosztów procesu, w punkcie III zasądził od M. L. na rzecz B. S.A. w B. zwrot kosztów procesu i w punkcie IV przejął na rachunek Skarbu Państwa brakującą opłatę sądową od pozwu.

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2017 r. w punkcie I. oddalił apelację od powyższego wyroku; w punkcie II zasądził od powódki M. L. na rzecz pozwanego B. Spółki Akcyjnej w B. zwrot kosztów postępowania apelacyjnego.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku M. L. zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 45 § 1 k.p. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na błędnym przyjęciu, iż w świetle wskazanego przepisu wypowiedzenie umowy o pracę w przedmiotowym stanie faktycznym było uzasadnione ze względu na sam fakt utraty zaufania, a okoliczności wskazane w treści wypowiedzenia nie stanowią samodzielnych przyczyn uzasadniających wypowiedzenie, a tym samym w ocenie Sądu Okręgowego w L. Sąd Rejonowy w L. ustalił przyczynę wypowiedzenia zgodną z rzeczywistością, a co za tym idzie, że w niniejszej sprawie było brak podstaw do zastosowania art. 45 § 1 k.p., w sytuacji gdy w wypadku wskazania przez pracodawcę jako przyczyny wypowiedzenia - utraty zaufania należy ją rozważyć w kontekście wszystkich okoliczności dotyczących utraty zaufania wobec pracownika i skutkujących tym, iż od pracodawcy nie można wymagać, by nadal darzył pracownika niezbędnym dla dalszego zatrudnienia zaufaniem, natomiast Sąd I instancji nie odniósł się do przyczyn utraty zaufania w sposób, który umożliwiłby zrozumienie, dlaczego w ocenie Sądu ta konkretna przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę jest uzasadniona w kontekście utraty zaufania, a Sąd II instancji przyjął ustalenia Sądu I instancji za słuszne, a zarzut apelacji za bezzasadny.

Skarżąca podniosła ponadto zarzut naruszenia przepisów postępowania, mającego istotny wpływ na wynik sprawy, a to: a) art. 387 § 2¹ k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., polegające na braku merytorycznego stanowiska Sądu II instancji odnośnie do zarzutu ujętego w pkt 1) apelacji, a to przez odniesienie się wyłącznie do zagadnienia nierozpoznania istoty sprawy bez odniesienia się do kwestii podnoszonej w zarzucie, w sytuacji gdy pełnomocnik powódki wskazał w treści zarzutu konkretną okoliczność, iż Sąd I instancji nie rozważył kwestii znaczenia możliwości dokonywania przez powódkę ręcznej zmiany tonażu załadunku, podczas gdy okoliczność ta stanowiła jedną z podstaw uzasadniających utratę zaufania do powódki, co w konsekwencji stanowi o nierozpoznaniu istoty sprawy, co stwarza jedynie pozory przeprowadzenia kontroli instancyjnej przez Sąd II instancji; b) art. 227 k.p.c., w zw. z art. 382 k.p.c., polegające na braku merytorycznego stanowiska Sądu II instancji odnośnie okoliczności podniesionych w formie zarzutów w apelacji.

Wskazując na powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę orzeczenia poprzez przywrócenie M. L. do pracy w B. S.A. na dotychczasowych warunkach pracy i płacy określonych w umowie o pracę zawartej na czas nieokreślony 11 października 1983 r., a ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu za pierwszą, drugą instancję oraz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca argumentowała występowaniem istotnego zagadnienia prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, czy w sytuacji gdy podstawą wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę jest utrata zaufania do pracownika i w treści przedmiotowego wypowiedzenia zostaną wskazane zdarzenia, które w ocenie pracodawcy przemawiają za zasadnością wypowiedzenia umowy o pracę, to pominięcie przez Sąd zbadania zasadności i prawdziwości rzeczonych zdarzeń przy ustalaniu, czy utrata zaufania w okolicznościach sprawy uzasadnia dokonanie wypowiedzenia umowy o pracę, stanowi w konsekwencji o nierozpoznaniu istoty sprawy przez Sąd.

Powódka wskazywała także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej z uwagi na okoliczność, iż stanowisko Sądu Okręgowego zaprezentowane w zaskarżonym wyroku odbiega od przyjętej linii orzeczniczej i nie czyni zadość społecznemu poczuciu sprawiedliwości, w sprawie wystąpiły uchybienia, bowiem „mimo zwrócenia uwagi Sądu Okręgowego w L. na naruszenia Sądu Rejonowego w L. w przedmiocie nierozpoznania istoty sprawy, Sąd II instancji nie tylko nie odniósł się merytorycznie do podniesionych zarzutów, ale także przyjął, iż Sąd I instancji rozstrzygnął sprawę merytorycznie, ustalając i oceniając przyczynę wypowiedzenia”.

Strona pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powódki kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do

rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie i zawierać argumenty na poparcie tego twierdzenia.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż skarżąca wskazała na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie zagadnienie prawne wymaga sformułowania takiego zagadnienia oraz przedstawienia argumentów prawnych, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Nie istnieje przy tym możliwość stwierdzenia, że w sprawie występuje zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02). Tego rodzaju sytuacja występuje zaś w sprawie niniejszej.

W judykaturze pojęcie „nierozpoznania istoty sprawy” jest rozumiane jednolicie. W wyrokach: z dnia 9 stycznia 2001 r., I PKN 642/00 (OSNAPiUS 2002 nr 17, poz. 409), z dnia 5 lutego 2002 r., I PKN 845/00 (OSNP 2004 nr 3, poz. 46), z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00 (OSP 2003 nr 3, poz. 36), z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02 (LexPolonica nr 405129), z dnia 24 marca 2004 r., I CK 505/03 (Monitor Spółdzielczy 2006 nr 6, s. 45) oraz z dnia 16 czerwca 2011 r., I UK 15/11 (OSNP 2012 nr 15-16, poz. 199) przyjęto, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie. Podobnie w wyroku z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 299/10 (LEX nr

784969) Sąd Najwyższy przyjął, że pojęcie „istoty sprawy”, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dotyczy jej aspektu materialnoprawnego i zachodzi w sytuacji, gdy sąd nie zbadał podstawy materialnoprawnej dochodzonych roszczeń, jak też skierowanych przeciwko nim zarzutów merytorycznych, tj. nie odniósł się do tego, co jest przedmiotem sprawy uznając, że nie jest to konieczne z uwagi na istnienie przesłanek materialnoprawnych, czy procesowych unicestwiających dochodzone roszczenie. W wyroku z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 274/11 (LEX nr 1110971) uznano, że nierozpoznanie istoty sprawy dotyczy niezbadania roszczenia będącego podstawą powództwa, czy zarzutu przedawnienia, potrącenia, np. sąd oddala powództwo z powodu przedawnienia roszczenia, które to stanowisko okazało się nietrafne, a nie rozpoznał jego podstaw. W postanowieniu z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 330/10 (LEX nr 885041) przyjęto natomiast, że w omawianym pojęciu nie chodzi o niedokładności postępowania, polegające na tym, że sąd pierwszej instancji nie wziął pod rozwagę wszystkich dowodów, które mogły służyć do należytego rozpoznania sprawy lub nie rozważył wszystkich okoliczności. W uzasadnieniu wyroku z dnia 12 listopada 2007 r., I PK 140/07 (OSNP 2009 nr 1-2, poz. 2) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że do nierozpoznania istoty sprawy nie dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie opiera się na przesłance procesowej lub materialnoprawnej unicestwiającej, lecz wynika z merytorycznej oceny zasadności powództwa w świetle przepisów prawa materialnego. Natomiast w wyroku z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/2002 (LexPolonica nr 405129) przyjęto, że okoliczność, iż sąd nie rozważył wszystkich mogących wchodzić w grę podstaw odpowiedzialności pozwanego, od którego powód domaga się odszkodowania i nie ustalił wysokości szkody, nie stanowi nierozpoznania istoty sprawy. Nie ma zatem żadnych podstaw do przyjęcia, że wyjaśnienie pojęcia „nierozpoznania istoty sprawy” może stanowić zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, pomijając nawet brak wskazania przez skarżącą przepisów prawa, na których owo rzekome zagadnienie miałoby się opierać.

Skarżąca nie zdołała też przekonać o potrzebie rozpoznania jej skargi z uwagi na jej oczywistą zasadność. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje bowiem skarżącego do przedstawienia wyводу

prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Dla uznania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona nie jest zatem wystarczające twierdzenie skarżącego, że tak jest, ani zarzucenie naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego w taki sam sposób, jak wykazano w podstawie skargi. Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika bowiem konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Innymi słowy, w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy wykazać „oczywistość skargi kasacyjnej” przez odwołanie się do argumentacji, która *prima facie* wskazuje, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało z oczywistym naruszeniem prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, z 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, niepublikowane, z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109), a takich argumentów nie można doszukać się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie do rozpoznania. Skarżąca podnosi w nim bowiem jedynie, że stanowisko Sądu Okręgowego zaprezentowane w zaskarżonym wyroku odbiega od przyjętej linii orzeczniczej i nie czyni zadość społecznemu poczuciu sprawiedliwości, w sprawie wystąpiły uchybienia, bowiem „mimo

zwrócenia uwagi Sądu Okręgowego w L. na naruszenia Sądu Rejonowego w L. w przedmiocie nierozpoznania istoty sprawy, Sąd II instancji nie tylko nie odniósł się merytorycznie do podniesionych zarzutów, ale także przyjął, iż Sąd I instancji rozstrzygnął sprawę merytorycznie, ustalając i oceniając przyczynę wypowiedzenia”, czego nie wynika nawet, jakie przepisy prawa miałyby naruszyć Sąd Okręgowy i na czym miałyby polegać ich naruszenie.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.